

„Én nem szoktam.” – „Én sem.” – „Ne legyek rossz.” – „Nekem nem adnak.” – „Nekem szoktak: viselkedjek jól.” – „Nem.” – „Jó legyek.” – „Ne verekedjek.” – „Fogadjak szót a tanároknak.” – Ne verjem a kistestvéreimet.”

– De a kistestvéred nincs itt.

„De ottbont!”

– Értem. De most arról van szó, hogy amikor ide indultok be, akkor szoktak-e mondani valamit?
„Nem.”

Azt hiszem, ezek a válaszok önmagukért beszélnek. Örömmel halljuk, tapasztaljuk, hogy ezek a kérések azért nem feleslegesen hangzanak el. Önök közül sokan (főleg azok, akiknek gyermekeik már több éve idejárnak), meghallgatják, tudomásul veszik kéréseinket, igyekeznek eleget tenni nekik, próbálják segíteni munkánkat.

Sajnos, van azonban néhány szülő, akiket csak ritkán vagy egyáltalán nem látunk. Kérjük Önöket, hogy amennyiben beszélnek velük, próbálják őket meggyőzni arról, hogy gyermekeik érdekében nekik is szükséges lenne néha felkeresniük bennünket. Legalább ezen az évi két szülői értekezleten.

Egy jeles pedagógustól származó, nagyon szép és elgondolgodtató idézettel szeretném zárni ezt a mai értekezletet:

„A gyermek érzékeny, sérülékeny. Nemcsak a betegségek, balesetek, de lelki ártalmak, a szeretet hiánya, a sivárság is nyomot hagy egész életében. A gyermeknek szeretetre, feltétel nélküli szeretetre van szüksége. Ez teszi boldoggá a gyermekkorát, és ragyogja be a felnőtt életét.”

Szeressük hát ezeket a gyerekeket mindnyájan: de okos szeretettel! Ne pénzzel, ajándékokkal, ruhákkal, játékokkal halmozzuk el őket! Ez is kell, de néha nagyobb boldogságot szerez egy szeretetteljes, őszinte családi beszélgetés, egy dicsérő szó vagy fejsimogatás.

S mivel ezen a tavaszi szülői értekezleten immár hagyományosan az anyák napját is tartjuk, hadd köszönjék most gyermekeik is mindazt a gondoskodást, szeretetet, amelyet Önöktől kaptak. Csekély ajándékaik helyett talán mutatósabb lett volna egy szál pénzen vett virág, de mi tudjuk, hogy Önöknek is az a legszebb ajándék, amelyet gyermekeik saját kezükkel, sok-sok munkával készítettek édesanyjuknak. Fogadják ezeket oly szeretettel, amilyen szívvel-lélekkel ők csinálták!

KUNRÁTH SÁNDORNÉ
Jászszentandrás

Fogadóórák és szülői értekezletek

Az a tapasztalatom, hogy különösen a kezdő pedagógusok között akadnak néhányan, akik a szülői értekezlet és a fogadóóra fogalmát nem tudják igazában különválasztani, amiből azután nem egyszer igen kellemetlen következmények is adódhatnak.

A kezdő osztályfőnök néhány osztályszülői értekezlet után egyszercsak észreveszi, hogy azok elnéptelenednek, s a padokat igen foghíjasan töltik be tanítványainak szülei.

Ezután törheti a fejét, vajon mivel riaszthatta el a szülőket, mi lehet az oka, hogy nem tudja érdeklődésüket az iskola, az osztály iránt felkelteni. Kérdésére a szülők ilyenkor kitérő válaszokat adnak, és csak véletlenül tudhatja meg az elnéptelenedés igazi okát.

Mert mi is történt voltaképpen?

Az osztályfőnök összetévesztette a szülői értekezletet a fogadóórával, azaz olyan dolgokról beszélt a szülői értekezleten, amelyek igazában a fogadóóra körébe tartoztak volna. Ebből nyilván az következik, hogy mind a szülői értekezleteknek, mind pedig a fogadóóráknak más a témája.

Az előbbi esetben az osztályfőnöknek olyan dolgokról kell beszélnie, amelyek kivétel nélkül minden szülőt egyformán érdekelnek.

Ezek pedig nem lehetnek mások, mint az osztály (esetleg az iskola) életében előforduló nevelési, magatartási, előmeneteli, egészségügyi, továbbtanulási stb. problémák, amelyek közelebb hozzák a szülőt az osztályhoz, az iskolához. A szülő ezáltal megismerheti az osztályközösséget, s ezen belül megfelelő helyre tudja sorolni saját gyermekét is.

Ugyanis az osztály együttes munkájából tud következtetni arra, hogy gyermeke a közös munka perselyébe valójában mennyit is tesz.

Ilyen képet alkothat természetesen arról is, hogy az osztály általános magatartásában, előmenetelében gyermekének milyen szerepe van.

Ha pedig egy szép napon az osztályfőnök azt veszi észre, hogy Kovács vagy Varga mama – akik rendszeres látogatói voltak az értekezleteknek – egyszerűen elmaradnak, akkor valami olyan történhetett, mely kiváltója lett ezen szülők elmaradásának. Pedig ha ezen kissé elgondolkozik, rá kell jönnie ennek igazi okára.

Ugyanis a legutóbbi szülői értekezleten arról beszélt, hogy az osztály tanulóinak előmenetele az utóbbi időben erősen leromlott. De nem is csoda, hiszen az olyan fiúk, mint nevezetesen Kovács Pista vagy Varga Zoli haszontalan viselkedésükkel, az órán való fegyelmezetlen magatartásukkal hátráltatják a többiek a munkájukban, tanulásukban. Szinte kivétel nélkül minden tanár csak panaszkodik rájuk. Pedig mint osztályfőnökük, amit csak lehet, megtesz e neveletlen tanulók megfékezésében, de minden pedagógiai erőfeszítése ellenére sem tudta Pistát és Zolit a helyes útra terelni.

Csodáltnivaló-e hát, hogy a két mama ezek után az egész szülői értekezlet alatt fel sem mert tekinteni? Lesütött szemekkel ültek a padban, s szerettek volna ott rögvest elsüllyedni szégyenükben. Csak azt érezték, hogy minden szem vádolóan tekint rájuk, mert a tanulók megméltatása csakis az ő gyermekeik lelkén szárad. Nekik pedig, mint az édesanyáknak, éppen elég okuk lehet a szégyenkezésre... Ezek után alig várták, hogy szégyenükkel hazamehessenek, és függetlenül attól, mit mondtak otthon gyermekeiknek, elhatározták; többé el nem mennek a szülői értekezletre, még ha ezután a legjobbat is mondaná csemetéjükről az osztályfőnök. Ők nem akarnak szégyenkezni senki előtt sem!

Tulajdonképpen az történt, hogy az osztályfőnök a szülői értekezleten arról beszélt, ami valójában a fogadóóra körébe tartozott volna.

A fogadóórára ugyanis nem hívnak meg minden szülőt, hanem csak egyet-kettőt, hogy el tudjunk velük beszélgetni, akiknek részletesen, négy szem között elmondhassuk a gyermekükkel kapcsolatos észrevételeinket (mind a magunkét, mind pedig a tanártársainkét is). Meghallgatjuk a szülők véleményét is, s ha azt látjuk, hogy az nem helyes, esetleg elfogult, igyekszünk meggyőzni őket az igazságról.

Természetesen a fogadóórára is fel kell készülnie az osztályfőnöknek. Tudnia kell, melyik tanulójának a szülőjével fog beszélgetni. Tanártársaitól véleményt kér a gyerek előmeneteléről, szorgalmáról és magatartásáról, mert csak e széles körű ismeretek birtokában tud érdemlegesen a szülővel értekezni. Így nem kell folyton arra hivatkoznia, hogy majd utána néz a dolgoknak, mert neki mindazokról, amiket a szülő felvetett, nincsen tudomása.

Előfordulhat az is, maga a szülő kéri, hogy fogadja őt az osztályfőnök. Ez esetben is jó, ha tudja, mi készítette erre a szülőt. Így semmi sem érheti váratlanul, mindegyre felelni tud.

A négy szem közti beszélgetés alkalmával el lehet mondani mindazokat a nevelési vagy előmeneteli problémákat, melyek csak Pista vagy Zoli esetében fordultak elő. A szülők nem veszik zokon, ha előttük őszintén feltárjuk gyermekük hibáit. Ne a szomszédtól kelljen megtudnia, mi történt gyermekével az iskolában. Ebben az esetben ő is bátrabb, őszintébb lesz.

Rendszerint ilyenkor kerülnek elő a családi problémák is, melyeket az osztályfőnök akkor sem ismerhet meg eléggé, ha már több esetben volt családlátogatáson. Az ekkor kitárulkozó szülői szívekbe mélyen bele tud tekinteni, s a szemüveg, melyen eddig tanítványát szemlélte, egyszeribe kitisztul, s mindent másképpen lát.

Az osztályfőnök ilyenkor nem egyszer olyan dolgokról is tudomást szerezhet, melyekről addig soha nem hallott, nemcsak a beszélgető szülő, hanem osztályának többi családjáról és tanítványairól is. Ha pedig meggyőződik később ezek helyességéről, igazságáról, olyan ismeretek birtokába jut, amiket a nevelői munkájában emberre szabottan végezhet.

Az is előfordulhat, hogy a szülő a tanárokról mond véleményt. Amit megfogalmaz, legtöbbször gyermekeitől hallja, mely éppúgy lehet való, mint hamis. Ezeket is csak alapos ellenőrzés után fogadhatja el, melyeket kellő tapintat útján kell munkatársainak tudomására hozni, legyen az akár elmarasztaló, akár dicsérő vélemény is.

Az osztályfőnök viszont sohasem feledkezhet meg arról, hogy ő nem lehet cinkostársa a szülőnek. Nem engedheti ki kezéből a beszélgetés irányítását, meggyőződésében nem lehet megalkuvó. Pilátusként nem moshatja kezét, mert az ilyen fogadóórának semmi eredménye nincs, sőt többet ártott, mint használt.

Ezzel szemben a szülői értekezleteknek egészen más szerepük van. Itt is a tanítványaink állanak megbeszéléseink középpontjában, hiszen az ő érdekükben történik minden, de úgy kell szólnunk erről, hogy minden szülő azt érezze, az ő gyermekéről van szó, anélkül, hogy bárkinek a nevét emlegetnénk.

Beszéljen az osztályfőnök tanítványainak előmeneteléről, magatartásáról, a szexuális és egészséges nevelésről, a közös osztálykirándulásokról, az ifjúsági mozgalomról, az alkohol, a dohányzás és egyéb kábítószeres ártalmairól, a barátokról, a társadalmi munkáról és sok más dologról, mely kapcsolatban van a gyermekneveléssel.

Ekkor kérhetjük meg a szülőket is az iskoláért végzendő társadalmi munkákra, az osztályrendezvények segítésére.

A szülői értekezleteken kell tudomására hozni a szülőknél, hogy gyermekük miképpen vette ki részét a nyári vagy őszi mezőgazdasági, esetleg ipari munkákból. Milyen a fiúk és a lányok kapcsolata az osztályban, magatartásuk a nevelőkkel, szülőkkel vagy idegenekkel szemben. De ide tartozik még a tanulók szabad idejének beosztása, sőt esetleges ellenőrzése is.

Az osztályfőnök előadása után a szülők is fejtsek ki gondolataikat, véleményüket. Ne fojtsuk beléjük a szót, hadd érezzék, hogy ők is formálói, aktív részesei annak az osztályközösségnek, melybe gyermekük tartozik.

A tanár ilyen esetben sem engedheti ki kezéből az irányítást, nehogy személyeskedéssé fajuljon a beszélgetés.

Mind a szülői értekezletek, mind pedig a fogadóórák csak akkor lesznek igazán termékenyek és eredményesek, ha az osztályfőnök mozgósítani tudja a szülőket az aktív nevelésre, az iskolával és a gyermekükkel szembeni kötelességükre.

Látniuk kell a szülőknél, hogy a nevelés nemcsak az iskola, a tanárok kötelessége, hanem döntő részben nekik is kötelességük és feladatuk. Igazában csak akkor lesz gyermekükből becsületes ember, ha elfogulatlanul és őszintén megtesznek mindent, ami a gyermekük emberré formálását elősegíti.